

Tarım ve Ziraat Faaliyetlerinin Türk Kültürüne Yansıması: Kalıp Yargıların İletişim ve Kültür Sosyolojisi Perspektifinden Değerlendirilmesi

Nurgül ERGÜL GÜVENDİ^{1*}

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Yıldızeli Meslek Yüksekokulu, Pazarlama ve Reklamcılık, Sivas

*Sorumlu yazar (Corresponding author): nurgulergul@gmail.com

Geliş Tarihi (Received): 25.04.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 28.05.2023

Özet

Bu çalışmanın amacı Türk kültürünün önemli unsurlarından biri olan kalıp yargılarda öne çıkarılan niteliklerin araştırılmasıdır. Tarihsel kökenleri göçebe bir yaşam tarzına dayanan Türk Halklarının en önemli geçim kaynaklarından birisi tarım ve hayvancılıktır. Bu nedenle zirai faaliyetlerle ilişkili olarak ortaya çıkan atasözleri, kültür ve iletişim perspektifinden Vygotsky'nin sosyokültürel kuramı ışığında araştırılmıştır. Atasözleri, toplumların çağlar boyu yaşamış olduğu, gözlem, deneyim ve aktarımlar sonucu kalıplaşmış, özlü halk sözleridir. Bu sözler çağları aşması, geniş halk deneyimleri sonucu oluşması nedeniyle, halk kültürünün önemli bileşenlerinden birisi olarak kabul edilir. Bu nedenle Türk kültüründe yer alan ziraat anlayışının izleri atasözleri ve deyim gibi kalıp yargılarda aranmıştır. Bu araştırma literatürden iki yönüyle ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi Türklerde ziraat anlayışına kültürel perspektiften bakılması, ikincisi ise bu kültürel unsurların davranış bilimleri, tarihsel psikoloji ve iletişim sosyolojisi perspektifinden değerlendirilmesidir. Atasözlerinin belirlenmesinde amaçlı ölçüt örnekleme ve literatür tarama yöntemlerinden, verilerin analizinde ise sosyokültürel kuramdan yararlanılmıştır. Ulaştığımız sonuçlara göre Türk kültüründe, aç gözlülük, tembellik, plansızlık, ihtiyatlı olmama, savurganlık gibi özellikler yerilmiş; çalışkanlık, azim, kadirşinaslık, iyilik, samimiyet, kanaat, irade gibi özellikler övülmüştür. Ziraat bağlamında oluşturulan atasözleri içerisinde ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi olumsuz aktarımlar da sözlü kültürel miras içerisinde mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Kültürel çalışmalar, iletişim araştırmaları, folklor, tarım, sosyokültürel kuram

Reflection of Agriculture and Agricultural Activities on Turkish Culture: Evaluation of Stereotypes from the Perspective of Communication and Sociology of Culture

Abstract

The aim of this study is to investigate the features highlighted in stereotypes, which are one of the important elements of Turkish culture. One of the most important livelihoods of the Turkic peoples, whose historical origins are based on a nomadic lifestyle, is agriculture and animal husbandry. For this reason, proverbs that emerged in relation to agricultural activities were investigated in the light of Vygotsky's sociocultural theory from the perspective of culture and communication. Proverbs are concise folk words that societies have lived through the ages, as a result of observations, experiences and transfers. These words are considered as one of the important components of folk culture, as they go beyond the ages and are formed as a result of extensive folk experiences. For this reason, the traces of the understanding of agriculture in Turkish culture have been sought in stereotypes such as proverbs and idioms. This research differs from the literature in two aspects. The first of these is to look at the understanding of agriculture in Turks from a cultural perspective, and the second is to evaluate these cultural elements from the perspective of behavioral sciences, historical psychology and communication sociology. Purposeful criterion sampling and literature review methods were used in the determination of proverbs, and sociocultural theory was used in the analysis of the data. According to the results we have reached, features such as greed, laziness, lack of planning, lack of prudence, and extravagance have been criticized in Turkish culture; Features such as industriousness, perseverance, graciousness, kindness, sincerity, contentment, and will were praised. In the proverbs created in the context of agriculture, negative transmissions such as discrimination and gender inequality are also present in the oral cultural heritage.

Keywords: Cultural studies, communication studies, folklore, agriculture, sociocultural theory

1. Giriş

Tarım, temel insan ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla doğal kaynakların işlenmesi ve satılmasıdır (Türkiye Çevre Vakfı Yayını, 1997). TÜİK tanımına göre tarım, toprağı ve tohumu kullanarak, bitkisel ve hayvansal ürünler üretmek ve bu ürünlerden daha değerli mamuller elde etmek için yapılan ekonomik faaliyetler bütünüdür. Tarım, ekonomik bir faaliyet olmasının yanı sıra aynı zamanda sosyal, bölgesel, kültürel, ekolojik ve sağlığın korunması konusunda büyük önem taşıyan toplumsal bir süreçtir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2008). Tarım sektörü, tarımsal üretim yapmanın yanı sıra diğer sektörlerde katkı sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır. İnsanların en önemli temel gereksinmelerinin karşılanmasını sağlayan tarım sektörü, Türklerin temel geçim kaynaklarından birisi olması nedeniyle ayrıca önemlidir. Altay ve Türkistan’da yapılan arkeolojik araştırmaların sonuçlarına göre, Türkler tarihin çok eski zamanlarından itibaren tarım ve hayvancılık ile uğraşmışlardır (Kaya, 2022). Nitekim Türk kültürüne ilişkin çalışmalarda tarım ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Bu konuda yapılan ilk çalışma N.A. Demçenko tarafından 2003 yılında Gagauz Türkçesi ile yayınlanan “Besarabya ve Ukrayna’nın güneyinde Gagauz ve Bulgarların tarımsal aletleri” isimli araştırmadır (Atmaca, 2018). Anadolu’da Türk tarımına ilişkin önemli kaynaklardan birisi de Umâr Daher’in 1970 yılında Helksinki’de yayımladığı *Agricultura Anatolica* adlı çalışmadır (Gül, 2004). Türk tarımı ile ilgili (sosyokültürel bağlamı) araştırmalar ekseriyatla tarım aletleri, isimleri, terim-analizler (Gül, 2004; Nadir ve Şenel, 2008; Hasan, 2011; Atmaca, 2018; Kaya, 2022), şiiirde tarımsal ürünler (Yavuz, 2007; Korkmaz, 2021), ekiciliğın gelişimi (Eren, 1979); tarım terimleri (Zieme, 1971, 1975, 1980, 1981); tarım etimolojisi (Krakow, 2001), lehçe ve ağız özelliklerine göre tarım sözcükleri (Cemal, 2015) üzerinedir. Özetleyecek olursak literatürde Türklerde tarım faaliyetlerinin sosyokültürel

özelliklerine ilişkin araştırmalar: faaliyet yerleri, faaliyet biçimleri, kullanılan aletler, alana ilişkin etimolojik araştırmalar, tarım terimleri ve bu terimlerin dilbilimsel özellikleri üzerinedir. Literatür sonuçlarına göre tarım faaliyetlerine ilişkin sosyokültürel araştırmalar içerisinde kültürel özellikler ve iletişim bağlamı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Literatürde görülen bu eksikliğın doldurulması amacıyla kültür unsurlarından atasözleri ve kalıp yargılar araştırmının genel kapsamını oluşturmuştur. Kalıp yargılar, belirli bir objeye ya da gruba ilişkin bilgi boşluklarını dolduran, böylece onlar hakkında karar vermeyi kolaylaştıran, önceden oluşturulmuş birtakım izlenimler, atıflar bütünü olarak zihnimizde oluşturduğumuz imgedir” (Göregenli, 2012). Nitekim bir milletin söz varlıkları içerisinde atasözlerinin en önemli özellikleri, o milletin geneli tarafından kabul edilme, halk dili ve kültürünün kanıksanmış bir parçası haline gelmeleri, ifade biçimi olarak halk dil, kültür ve üslubunu açık ve etkili bir biçimde yansıtmalarıdır (Üstüner, 1989). Atasözleri, toplum tarafından kanıksanmış, kalıplaşmış özlü sözlerdir. Kelimeler insanların düşünce araçlarıdır (Kaplan, 1989). O halde bir milletin büyük bir kısmı tarafından kanıksanan kelimeler, o milletin düşünce biçimi, bilişsel yapısı ve eyleme biçimlerinin anlaşılması açısından oldukça önemlidir. Nitekim (Özbay ve Melanlıoğlu, 2009)’ na göre düşüncelerin gelişmesini sağlayan temel unsur, kelimelerdir. Buradan hareketle Türk Kültüründe yer alan kalıp yargılar: Doğadan edinilen gözlemler, insan davranışları, karakteristik özellikler, genel kültüre yansıyan düşünme, eyleme biçimleri ve ayrımcılık içeren olmak üzere beş kategoride incelenmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Bu araştırmada verilerin toplanmasında literatür taraması, örneklem seçiminde amaçlı ölçüt örnekleme yöntemi, verilerin analizinde ise sosyokültürel kuram ilkeleri uygulanmıştır. Literatür taraması bir konuya ilişkin kaynak/dokümanların tespit

edilmesi, incelenmesi, tasnif ve analiz edilmesidir (Gash, 1999). Araştırmacı tarafından belirlenen evrenden, evren içerisinde araştırmanın amaçlarına en uygun örneklemin seçilmesine amaçlı örnekleme denilmektedir (Creswell, 2005). Vygotsky (1985)'nin düşünce ve dil üzerine yaptığı araştırmalara göre dil bir düşünme aracıdır ve konuşmanın öncelikli görevi iletişimdir. Tamamıyla ben merkezci (egosantrik) konuşmalar bile sosyaldır (Piaget, 1962). Vygotsky'ye göre düşüncenin ve konuşmanın gelişimi bireyselden toplumsala doğru değil, toplumsaldan bireysele doğru olur (Vygotsky, 1985).

3. Bulgular

Atasözleri ve deyimler bir ulusun en önemli söz varlıkları içerisinde yer alır. Bu durumun nedeni kalıp yargıların, çok eski çağlardan itibaren insanların tarihsel birikimlerini, yaşam tarzını, gelenek ve göreneklerini bir arada bulundurmalarıdır (Akkuş, 2020). Geçmişten günümüze uzun deneyimler sonucu oluşan, bir düstur olarak kabul edilen, toplum tarafından benimsenen ve öğüt niteliği taşıyan atasözleri, o toplumun kültürel birikimini yansıtan özlü sözlerdir (Aksoy, 1991). Atasözleri deyimlere dayandırılan ve toplum tarafından kanıksanan kalıp ifadelerdir (Batur, 2009). Bu sözleri önemli kılan en önemli nokta ise toplumların kültürel mirasının sonraki kuşaklara aktarım işlevidir (Çakmak, 2015). Buradan hareketle ziraat-tarım alonolojisine dayanan atasözleri içerik ve bağlamlarına göre beş kategoriye ayrılmıştır. Bu atasözleri direk gözlem, karakteristik nitelikleri öne çıkaran, davranış biçimlerini ifade eden, genel kültürel nitelikleri ortaya koyan ve ayrımcılık içeren olmak üzere çalışma amaçları doğrultusunda kategorize edilmiştir.

3.1. Doğa gözlemleri sonucu oluşan atasözleri

Ağaç yaş iken eğilir.
Alaca keçiyi gören içi dolu yağ sanır.

Ağaç, meyvesi olunca başını aşağı salar.
Ağaçtan maşa olmaz.
Arı bal alacak çiçeği bilir.
Kork aprilin beşinden öküzü ayırır eşinden.
(April=Nisan)
Arının evini yıkan balının tadıdır.
Ağzında bal olan arının kuyruğunda iğnesi vardır.
Azot dallandırır, fosfor döllendirir, potas ballandırır.
Bir koyundan iki post çıkmaz.
Bir ağaçta gül de biter diken de.
Gök ağlamayınca yer gülmez.
Sağlık, mutluluk ve başarı; bir yudum süttür anahtarı.
Orman altında mera yeşildir kolay solmaz, yüzde on beş meyilli meradan tarla olmaz.
Mart yağmuru gümüş, nisan yağmuru altındır.
Çobansız koyunu kurt kapar.

3.2. Doğa ve insan karakteri bağlamında oluşan atasözleri

Eşek ölür semeri kalır, insan ölür eseri kalır.
Tavşanı tazı tutar, çalımı avcı atar.
Darı unundan baklava. İncir ağacından oklava olmaz.
Her ağacın meyvesi olmaz.
Meyveli ağacı taşlarlar.
Aptaldan paşa, tahtadan maşa olmaz.
Rüzgâr eken, fırtına biçer.
Gözü danede olan kuşun, ayağı tuzaktan kurtulmaz.
Şahin sinek avlamaz.
Kötü köpek sürüye kurt getirir.
Ak koyunun kara kuzusu da olur.
Hiç çoban koyunu güder miydi dağda, olmasaydı gözü süt, yoğurt ve yağda.
Keçi gibi inatçı.
Gönülsüz köpek av avlamaz.
Üzüm üzümüne baka baka kararır.
İnsanın alacası içine, hayvanın alacası dışına.
Ulu çamlar fırtınalı diyarlarda yetişir.
Aslan açlığa katlanır da köpeklerin etrafında dolaştığı leşe tenezzül etmez.
At izi, it izine karışmış.
Yabandan alma düveyi, götürür gider boğayı.

Çobanın gönlü olursa, tekeden süt çıkarır.
Çok yaprak az meyve bu doğanın yasası,
çok söz az iş, bu da insanın hatası.
Çiftçinin karnını yarmışlar, kırk tane
gelecek yıl çıkmış.
Dam başında saksagan, vur beline kazmayı.
Al elmaya taş atan çok olur.
Katrandan olmaz şeker, olsa da cinsine
çeker.
Tomurcuk derdinde olmayan ağaç odundur.
Ölmüş eşek kurttan korkmaz.

3.3. Doğa ve davranış biçimleri açısından atasözleri

At at oluncaya kadar sahibi mat olur.
Alet işler el övünür.
Çiftçinin ambarı sabanının ucundadır.
Göle su gelinceye kadar kurbağanın gözü
patlar.
Ek tohumun hasını, çekme yiyecek
kaygısını.
Arpa eken buğday biçmez.
Kuru söğütten düdük çıkmaz.
Zemheride yoğurt isteyen cebinde inek
taşır.
El el ile, değirmen yel ile.
Köpek ile yatan pire ile kalkar. (İtle yatan
bitle kalkar).
Karıncadan ibret al, yazdan kışı hazırla.
Deveyi yardan (hendekten) atlatan bir tutam
ottur.
Ekini işleyen ekmeği dişler.
Bayırda bağını, evinde sağımı, bahçende
arını eksik etme.
Ağustosta gölge kovan zemheride karnın
ovar.
Aynı gökte uçarlar ama, karganın dünyası
başka, şahinin dünyası başkadır.

3.4. Doğa ve genel kültür açısından atasözleri

Asil azmaz bal kokmaz, kokarsa yağ
kokar onun da aslı ayran.
Aptal ata binince bey; şalgam aşa girince
yağ oldum sanır.
Ağaç, çiçek ve yeşillik medeniyet demektir.
Aşını, eşini, işini bil.
Bakarsan bağ bakmazsan dağ olur.
Bu günkü tavuk, yarınki kazdan iyidir.
Değirmen iki taştan, muhabbet iki baştan.

Denizdeki bin balıktan tavadaki bir balık
daha iyidir.
Yaş kesen baş keser.
Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü
olmaz.
Sakla samanı, gelir zamanı.
Tohum ek vermezse toprak utansın.
Öküz öldü ortaklık bitti.
Bitli buğdayın-baklanın kör alıcısı olur.
Komşunun sıpası tay gibi, anası kızına ay
gibi.
Kirpi yavrusunu pamuğum diye severmiş.
Kavak gibi ağaçlar döndü iğdeye, geçti
Bor'un pazarı sür eşeğini Niğde'ye.
İki karpuz bir koltuğa sığmaz.

3.5. Doğa, toplumsal cinsiyet ve ayrımcılık ilişkileri açısından atasözleri

Ağustosta ekilen darıdan, kocasından sonra
kalkan karıdan, oğul vermeyen arıdan ve
haram kazanılan sarıdan (altından) hayır
gelmez.
At, avrat ve silah erkeğin namusudur.
Ata da soy gerek ite de.

4. Sonuçlar

Bu çalışmada zirai faaliyetlerin etkisiyle oluşan Türk atasözleri, kültür ve iletişim perspektifinden, Vygotsky'nin sosyokültürel kuramı ışığında araştırılmıştır. Türk toplumunun önemli geçim kaynaklarından birisi olan tarım faaliyetleri bağlamında oluşturulan atasözleri, beş farklı kategoride incelenmiştir. Bunlardan birincisi ziraatçilikte doğa gözlemleri sonucunda edinilen tecrübeler sonucu oluşturulan atasözleridir. Bunlar: Ağaçtan maşa olmaz, bir koyundan iki post çıkmaz, gök ağlamayınca yer gülmez, çobansız koyunu kurt kapar gibi direk gözleme dayalı ifadelerdir. Bu atasözlerinde gerçek ve mecazi anlamlar birlikte kullanılmıştır. Ziraat konulu atasözlerinin incelendiği ikinci kategorisi ise Türk kültüründe insan karakterinin nasıl, ne şekilde ve hangi özellikleri ile öne çıktığı; olumlu ve olumsuz nitelikleri ifade eden (karakteristik özellikler bağlamında oluşturulan) atasözleridir. Bunlar: Aptaldan Paşa,

tahtadan maşa olmaz, rüzgâr eken, fırtına biçer, gözü danede olan kuşun, ayağı tuzaktan kurtulmaz, kötü köpek sürüye kurt getirir, keçi gibi inatçı, insanın alacası içine, hayvanın alacası dışına, ulu çamlar fırtınalı diyarlarda yetişir, aslan açlığa katlanır da köpeklerin etrafında dolıştığı leşe tenezzül etmez, yabandan alma düveyi, götürür gider boğayı gibi atasözleridir. Bu atasözlerinde onur, bilgelik, iyi niyet gibi insani erdemler, doğa gözlemleri ile ilişkilendirilerek övülürken; ölçülü olmamak, dengeyi korumamak, çevreye zarar vermek, gibi nitelikler yerilmiştir. Atasözlerinin üçüncü bağlamı ise doğa ve insan davranışları arasındaki ilişkilerdir. Bu bağlamda dikkat çeken atasözleri: Üzüm üzümüne baka baka kararır, göle su gelinceye kadar kurbağanın gözü patlar, ek tohumun hasını, çekme yiyecek kaygısını, arpa eken buğday biçmez, itle yatan bitle kalkar gibi atasözleridir. Bu atasözleri, insan ilişkilerinin belirlenmesi, sosyokültürel yapı ve davranış biçimlerinin analizi açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda ortaya çıkan atasözlerine göre Türk kültüründe çalışkanlık, emek, azim gibi özellikler övülmüş; kötü arkadaş seçimi, plansızlık, savurganlık, tembellik gibi nitelikler yerilmiştir. Örneğin yabandan alma düveyi, çeker götürür boğayı atasözünde, oğluna kız alırken kendi memleketinden al, aksi halde sonu hüsrana olur mesajı verilmiştir. Evlilik gibi çok önemli ilişkilerin kurulması, refah için tavsiye edilen öğütler, insan ilişkilerinde huzur ve sıkıntılara neden olabilecek durumların atasözlerinde yer alması, sözlü kültür unsurlarının önemini açıkça göstermektedir. Araştırmanın dördüncü bağlamı, genel kültürel nitelikleri ifade eden atasözleridir. Bu atasözleri: Asil azmaz bal kokmaz, kokarsa yağ kokar onun da aslı ayrandır, bitli buğdayın-baklanın kör alıcısı olur, bir koltukta iki karpuz taşınmaz, yaş kesen baş keser, sakla samanı gelir zamanı, tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz, aşını, eşini, işini bil gibi atasözleridir. Bu kategoriye göre Türk kültüründe azgınlık, doğaya zarar vermek,

tembellik gibi özellikler yerilmiş; ihtiyatlı olmak, aş, eşe ve işe değer vermek, kadirşinaslık gibi özellikler övülmüştür. Araştırmanın son bağlamı, toplumsal cinsiyet ve ayrımcılık içeren atasözleridir. Bunlar: Ağustos'ta ekilen darıdan, kocasından sonra kalkan karıdan, oğul vermeyen arıdan ve haram kazanılan sarıdan (altından) hayır gelmez, at, avrat ve silah erkeğin namusudur, ata da soy gerek ite de gibi atasözleridir. Bu kategoriye göre Türk kültüründe erkeğe kıyasla kadın cinsiyetinin ikincil bir şekilde konumlandırılması ve soy bağına göre ayrımcılık yapılması dikkat çekmektedir. Vygotsky sosyokültürel kuramına göre, bilişsel gelişimin üzerinde etkili olan en önemli unsurlar kültür, çevre ve dildir. Bu noktada eşek ölür semeri kalır, insan ölür eseri kalır, bayırda bağını, evinde sağımı, bahçende arını eksik etme, sakla samanı gelir zamanı, aşını, eşini, işini bil, bakarsan bağ bakmazsan dağ olur gibi atasözlerinin aktarımı, olumlu niteliklerin aktarımı açısından ne kadar kıymetli ise; Ağustos'ta ekilen darıdan, kocasından sonra kalkan karıdan, oğul vermeyen arıdan (kocasından sonra kalkan karıdan hayır gelmez) gibi olumsuz öğretilerin aktarılması açısından bir o kadar düşündürücüdür. Sosyokültürel kuramdan hareketle Türk tarım kültürünün atasözlerine, atasözlerinin ise genel kültürel özelliklere sirayet etmesi, araştırmanın temel motivasyonunu oluşturmuştur. Nitekim araştırma sonuçları bu yaklaşımı doğrulamıştır. Çalışmanın kültür ve iletişim perspektifinden atasözlerinin önemine dikkat çektiği düşünülmektedir. Ayrıca sözlü kültürel ürünler olumlu katkıların yanı sıra olumsuz mesajlar içermektedir. Olumsuz kalıp yargıların gelecek nesillere aktarılmaması için alınabilecek önlemler nelerdir? Olumsuz, ayrımcı ve temel insani erdemlere uygun olmayan kalıp yargılar sözlü kültürden nasıl arındırılabilir? Bu soruların araştırılmasının, ilgili literatür ve sonraki araştırmacılar için faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akkuş, M., (Ed.) 2020. Atasözleri ve Deyimler Üzerine İncelemeler. Akçağ Yayınları: Ankara.
- Aksan, D., 1999. Türkçenin Sözcük Varlığı, Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksoy, Ö. A., 1993. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, 3. Baskı, İnkılap Kitabevi.
- Anonim, 2021. Turkey's Total Biomass Energy Potential. Ministry of Energy and Natural Resources, General Directorate of Energy Affairs, Biomass Energy Potential Atlas, (<https://bepa.enerji.gov.tr/>), (Accessed:10.09.2020)
- Anonim, 2023. (<https://sozluk.gov.tr/>) (Erişim, 13.07.2023).
- Atmaca, E., 2018. Antalya'nın Elmalı İlçesinin Köylerinde Kullanılan Tarım Alet İsimleri, *4th Language, Culture & Literature Symposium* May 17-18 2018 Akdeniz University
- Baltacıoğlu, İ.H., 1941. İzahlı Atasözleri, Kültür Basımevi, İstanbul.
- Bayram, Y., 2007. Divan Şiirinde Tarımsal Ürünler, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı: 81-96.
- Creswell, J.W., 2005. Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Çakmak, C., 2020. Atasözleri ve Deyimler Üzerine İncelemeler, Bölüm Adı: *Kazan-Tatar Türkçesindeki Ağız ve Baş ile İlgili Deyimler Üzerine*, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 235-250.
- Eren, H., 1979. Türklerde Ekinciliğin Gelişmesine Katkıları, *Türkoloji Dergisi*. C. VIII. 1-28.
- Erenbaş P. S., 2023. Tarihî ve Çağdaş Türk Lehçelerinde Tarım ve Hayvancılık Terminolojisi Üzerine Türkiye'de Yapılmış Çalışmalar. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, *Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 4 (1): 27-46.
- Ergün, M., Özsüer, S., 2006. Vygotsky'nin Yeniden Değerlendirilmesi, *Afyon Karahisar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1): 269-292.
- Gash, S., 1999. Effective Literature Searching for Research (2nd edn). Aldershot: Gower Publishing Ltd.
- Gül, B., 2004. Eski Türk Tarım Terimleri, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Gül, B., 2009. Eski türk tarım terimlerinin metaforik kullanımları üzerine, Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Bilgi Şöleni Bildirileri 28-30 Mayıs 2008, Ankara, TDK, s. 291-308.
- Gül, B., 2016. Eski Türkçe Tarıyıcı "Tarımcı, Ekinci" Adı Üzerine", *Türkbilig*, 32: s. 85-96.
- Kaplan, M., 1985. Kültür ve Dil, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Kaya, M., 2022. Eski türkçe tarım terimlerinin anadolu ağızlarındaki durumu, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 6(1): 1460-1486.
- Korkut, G., 2019. Tarama Sözlüğü'nde geçen tarım adları. *International Journal of Language Academy*, 7(2): 165-180.
- Maşkaraoğlu, S., 2020. Kırım Tatar Türkçesinde Tarım Terimleri, Özyürek, Rasim vd. (Ed.), XV. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı, Gürcistan-Tiflis: Yunus Emre Enstitüsü, s. 436-445.
- Okçu, C., 2015. Türkiye türkçesi ağızlarında derlenmiş tarım sözcükleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Özbay, M., Melanlıoğlu, D., 2008. Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1): 30-45.
- Piaget, J., 1962. Comments on Vygotsky's critical remarks concerning 'The Language and Thought of the Child', and 'Judgment and Reasoning in the Child' (Cambridge Massachusetts, The M.I.T.).
- Tarımla İlgili Atasözleri, Anonim, 2023. (<https://muzminanonim.blogspot.com/2009/05/>) (Erişim, 13.04.2023).

- Tarımla İlgili Atasözleri, Anonim, 2023. (<https://www.tarimdunyasi.net/tarim-ile-ilgili-ata-sozleri-guzel-sozler/>) (Erişim, 13.04.2023).
- TÇVY, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, 1997. Türkiye'nin Tarım Politikası ve Çevre. TÇV, Ankara.
- TDK, 2005. Türkçe Sözlük, Ankara.
- Tuğluk, M.E., 2022. Doğu Anadolu Bölgesi illeri ağzlarında yer alan tarım ve hayvancılıkla ilgili araç gereç adları üzerine tematik bir sınıflandırma, *Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24: 65-95.
- TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, 2008. Tarım İstatistikleri Sorularla Resmi İstatistikler Dizisi 5. TÜİK, Ankara.
- Vygotsky, L.S., 1985. Düşünce ve Dil (çev. S.Koray). Sistem Yay, İstanbul.
- Yastı, M., 2019. Derleme sözlüğü'nde geçen "saban" ile ilgili kelimeler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 47: 23-40.
- Yavaş, G., 2016. İç Anadolu Bölgesi ağzlarında ev, mutfak, tarım ve hayvancılık terimleri sözlüğü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, T., Çiftçi, M., 2012. Divânü Lugâti't-Türk'te Yer Alan Alet-Eşya Adları, *Turkish Studies*, 7 (2): 1229-1249.

Atıf Şekli: Ergül Güvendi, N., 2023. Tarım ve Ziraat Faaliyetlerinin Türk Kültürüne Yansımaları: Kalıp Yargıların İletişim ve Kültür Sosyolojisi Perspektifinden Değerlendirilmesi. *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 8(3): 567-573.
DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8215636>.

To Cite: Ergül Güvendi, N., 2023. A Systematic Review on The Use of Cognitive Behavioral Therapy For Alcohol Substance Abuse. *MAS Journal of Applied Sciences*, 8(3): 567-573.
DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8215636>.
